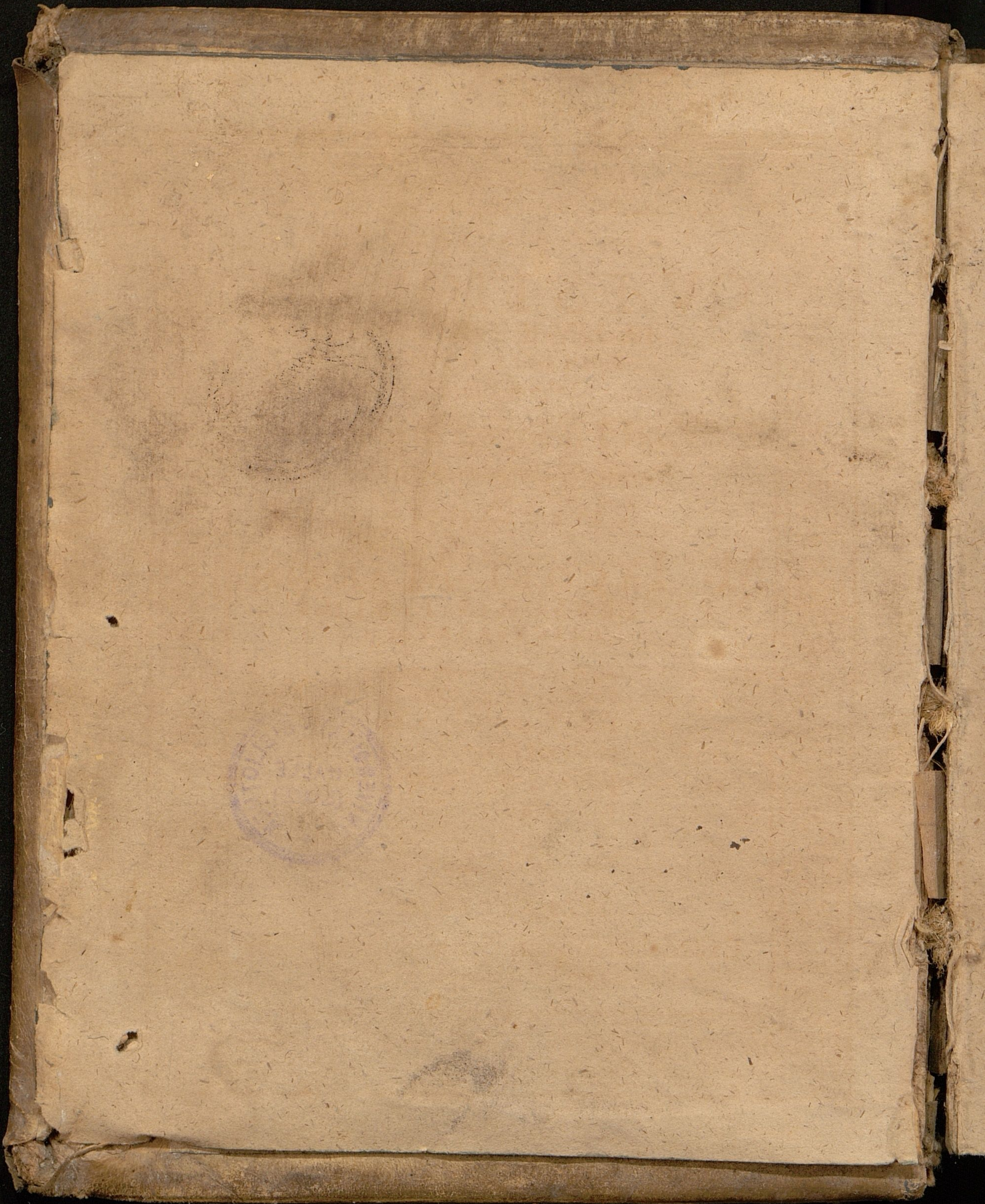
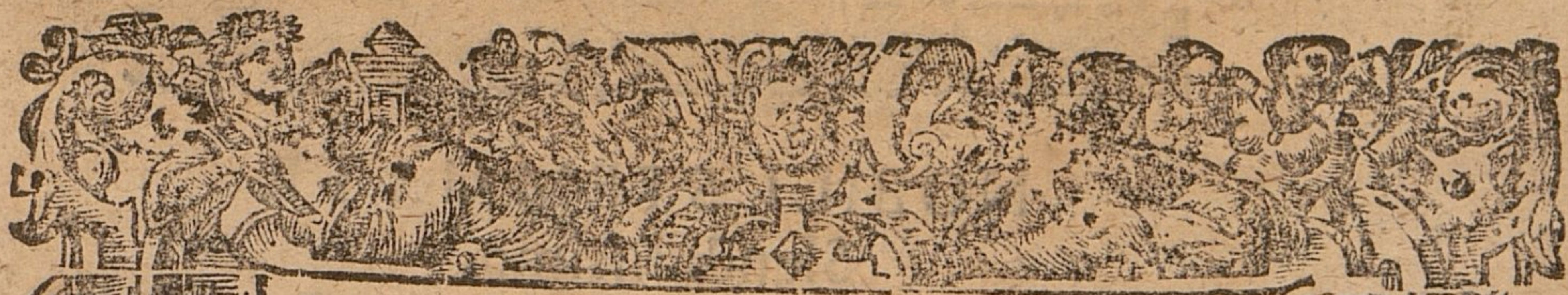

Ba
30 I

~~B~~
An septem huiusmodi libri lob. 31. 5 c. 3. 9. 10.
Ebrionis vitupia. Cant. 4. 4. 6. 9. 10. 9.

DISPUTATIO I.

Centuriæ tertiæ

QVÆSTIONVM
ILLVSTRIVM

PHILOSOPHI-
CARVM,

In Inclytâ *Wittebergensi* Academia
Proposita:

PRAESIDE

M. IACOBO MARTINI
LOGICES PROFESS.
Publ.

RESPONDENTE

BVRCHARDO PEINÆO
Alfeldiâ-Saxone.

Id 12. Sept. horis à 6. matutinis in Auditorio Collegii veteris.

WITTEBERGÆ,

Excusa per Iohannem Schmidt, Sumptibus
Pauli Hellvvgii Bibliop. Anno 1607.

NOBILI STEMMATE
Splendidissimo,
ANTIQUA VIRTUTE
Præstantissimo,
AVGVSTA AVTORITATE
Eminentissimo

VIRO:
Wüllbrandt von Stockheim:
*Hereditario in Zimmer &c.
Domino & Mæcenati meo:*

VIRO item
DIGNITATIS REVERENDÆ,
DOCTRINÆ EXIMIÆ
Dn. M. ZACHARIÆ OSSENCOP,
*Mystæ ibidem vigilantissimo, Affini meo frater-
nè colendo:*

BVRCHARDVS PEINE
hunc ingenioli mei foetum

*In observantia indicinam,
Amoris tesseram,
D. D.*

QVÆSTIO .I.

Quot modis opponantur Enunciationes?

Qvæstionem † sic consultò informamus, ne fortè cui
piam videamur heic species agnoscere, quas agno-
vère Simplicius, Boetius & alii, citante Suarezio
disput. 45. Metaph. sect. 1. Divisio quippe oppo-
sitionis conformari nequit, ut sit generis in species;
fuerit saltem analogi in sua analogata. Thomas
Aquinas opusc. 48. cap. 8.

Duplicis † verò familia est oppositio: Vnam sibi vendicant
res simplices, quæ sunt contraria, relata, privantes & contradicen-
tes (quibus tamen Aristot. lib. 4. Met. c. 16. adjungit etiam dispa-
rata); quam modò Hypothëorisis illibatam relinquimus; Alteram con-
stituunt Enunciationes.

Quarum † verò hæc? Eamus ediffertatum. Cernimus enim,
cum talis oppositio sit duarum propositionum pugna in affirmando &
negando, quàm varia hæc pugna sit, variantes quosdam pugnare, non
quidem pugna capitali, attamen tali, ut in diversas eos abire senten-
tias experiamur; quas nunc recensere, & trutinâ veritatis, quæ ani-
mæ nostræ pabulum, ponderare curæ atque opere erit.

Quam † opellam dum aggredimur, non inutile fuerit nobis ob
oculos ponere, quænam requisita legitimam oppositionem constituens
ponant Primates Logicæ. Ponunt autem hæc quatuor. 1. Oppositio
habeat τὸ αὐτὸ sine ambiguitate intellectum. 2. Fiat κατὰ τὸ αὐτὸ.
3. Fiat πρὸς τὸ αὐτὸ. 4. Fiat ἐν τῷ αὐτῷ χρόνῳ. Arist. lib. de inter-
pret. c. 6. lib. 1. Elench. cap. 4. & 2. Elench. c. 12. Caterum hæc in
utraq; oppositione, ut superiuscule divisâ, necessaria sunt. De nostra pro-
inde coacervatim sic habe:

In oppositione † Enunciationis si ve Dispositionis, ut vocant, due
propositiones ex iisdem subjectis & predicatis eodem ordine & numero
positis de eadem re sine ambiguitate intellectis secundum adfirmatio-

nem & negationem repugnant. Reg. lib. 3. Log. pag. 74. Iam ad propositum.

6. Quotuplex † igitur hac pugna? Noveris, si causam ejus noveris: scire enim est nosse causam 10. post. c. 2. & 2. poster. c. 11. Sita vero hac est in diversa propositionum quantitate & qualitate.
7. Unde † gemina forma ad verae oppositionis constitutionem conquiratur: altera à signo expresse posito; altera à qualitate essentiali, id est, ad affirmationem & negationem. Quae tamen postrema potissimum attenditur. Hinc tale resultat axioma: Oppositio, quae geminam illam formam vestita est, vera & legitima habenda.
8. Applicemus † hoc tribus istis oppositionum generibus, quae Fonseca, Philippus, Hospinianus, & alii constituunt: contradictoria nempe, contraria & subcontraria. Contradictoria si expendantur nemini potest esse dubium, quin utraque forma sint induta. Si ambigis, en habes quantitates: Contradictoria oppositio constat propositione universalis & particulari; En qualitatem: quarum una affirmat, altera negat, additis simul addendis. Ratum ergo, firmum & immotum esto: Contradictoria esse verè opposita. Accedimus contraria: quae & ipsa penitus inspecta de utraque forma participare conspiciuntur: siquidem & signa habent expresse collocata, & una propositionum aliquid affirmat, altera negat. Interim tamen nolumus dissimulare, istae in prioribus formis nonnihil deficere dum ipsorum signa non secundum quantitatem sed qualitatem tantum opponuntur. Idem esto iudicium de Subcontrariis.
9. Haec † ergo rectè efficitur ex aphorismo primo huius, Oppositionem non esse genus univocum, quod aequè dispertiat omnibus. Deprehendimus enim eam secundum prius & primario dici de contradictione; de reliquis autem secundum posterius. Species tamen analogicas libenter eas dixerim.
10. Sed † inquis: Vbinam gentium propositiones subalternae exulare non jubes? Euge verò Di tutelares erunt, Petrus Hispanus, Doctores Colonenses, Johannes Casus, & qui sub horum Sacramento militant hoc clypeo: Omnes propositiones ejusdem subiecti & praedicati, quarum una verum ait, altera falsum, sunt opposita. Atqui subalternae propositiones sunt tales, verbi gratia, Omnis homo est doctus. Quidam homo est doctus. Nam si haec vera est, illa falsa erit. Ergo sunt opposita. Quemadmodum igitur pugna solius quantitatis

titatis in duabus universalibus constituit contrariam; in duabus particularibus subcontrariam; pugna denique quantitatis & qualitatis simul contradictoriam: ita etiam pugna solius quantitatis subalternam efficiet oppositionem.

Verum & clypeo non satis firmo militant. Veritas enim & falsitas ejusdem subjecti & predicati non simpliciter faciunt oppositionem, nisi cetera quoque adsint requisita, alioquin *ὁμοῦ ποῦ οὐ* etiam possent esse opposita. Et probationis omnino indigebat, oppositionem in sola quantitate verum oppositionis genus constituere, quale nos cum Aristotele in lib. de Interpret. requirimus, rationem potissimum habentes a affirmationis & negationis. Adde quod non semper posita subalternam veram universalis sit falsa: utraque enim vera esse potest, & quidem non propter oppositionem, sed consecutionem. Recte enim inferitur: *Omnis homo est animal: Ergo quidam homo, & hic homo est animal.*

Alii & pro Indefinitis & singularibus sub vexillo Crellii 12. dimicant hoc scuto: *Quotuplex est oppositionis forma, totuplex erit Oppositio. At quintuplex, ejus forma. Ergo quintuplex oppositio. Consequentiam majoris probant: non enim heic, quippe in parte communi, materia propositionum spectatur; sed nuda tantum forma. Minor patet: quia alia est forma in universalibus, alia in particularibus, alia in indefinitis, alia denique in singularibus. Indefinitas igitur & singulares contrariis, subcontrariis & contradictoriis annumerare decebit.*

Sed & facile & hoc debellamus. Crellius enim falso innititur 13. fundamento, cum dicit nullam rationem materiae hanc haberi. Nam quamvis non primario attendatur hoc loco materia enunciationum, sicut in parte Logices propria, secundario tamen.

Proinde & referimus, ne nescius sis, Indefinitas quidem propositiones ad contrarias in materia impossibili, ad subcontrarias in reliquis materiis. Singulares vero ad contradictionem.

Heic & vero difficultas. Quæris quomodo duplex illa forma, 15. quam contradictioni induebamus, propositionibus singularibus adaptari queat? Respondeo: Potissima contradictionis vis in eo consistit, ut quod una propositio plane & immediate ait, altera neget. Hac vis etiam in singularibus existit, quantumvis analogice. Nam licet signis destituantur: termini tamen illi singulares ita sunt affecti, ut ab-

ter in antecedente simpliciter quid ponat, alteri in consequente simpliciter quid auferatur. Propter hanc igitur analogiam ad contradicentes revocantur.

16. Nec est quod quis obtendat, hoc etiam indefinitis posse attribui. Quamquam enim in quibusdam indefinitis hoc accidat, ut altera simpliciter sit vera, altera falsa: non tamen in omnibus: siquidem in materia contingenti utraq; vera esse potest; id quod exhorrent contradictoria.

17. Sic ergo Triga illa oppositionis sarta tecta nobis adhuc supersedit quam ampliter rotari tantum abest ut concedamus ut si κατ' ἀκριβέσις eam formare, & novitatem forsitan (omne enim novum hominibus est pro magnifico: Cornelius Tacitus) cum aliquibus arripere malis illam in Bigam potius commutari patiamur. Praesertim cum ipse Philosophus 2. Prior. c. 15. fateatur, eam quam vulgo vocant oppositionem subcontrariam, non esse oppositionem κατ' ἀλήθειαν sed κατ' ἀλίξιον, quem secutus Keckermannus in system. Log. pag. 361. Certum est, inquit, oppositionem hanc veram non esse, cum desit prima conditio (quam supra notabamus) quae requirit τὸ ἀτὸ, quia subjectum heic est diversum & vagum: sunt enim diversi homines, de quibus dicitur, Quidam homo est albus; Quidam non est albus. Nihilominus pervagata logicorum sententia observari poterit, & defensionem aliquam parere potest tum quod Subcontrariae aliquo modo de duplici forma oppositionis participant, tum etiam quod in vulgari divisione propositionis alia propositio universalis, alia particularis constituitur. Reg. lib. 3. Log. pag. 84.

QVÆSTIO II.

An contradictio admittat medium?

1. Ex praemissa constat quaestione: Contradictionem in triclinio oppositorio primas obtinere; jure proinde quaeritur, an ergo illa tanta sit ut ne admittat medium; an verò admittat.
2. Ne autem heic ambiguitas quempiam decipere possit: error: siquidem ad finis ambiguitas est Scal. 148. sect. 4. Imò sine distinctione vocis ambigua velle ad rei considerationem venire, est velle tempus perdere. Galen. lib. 1. de Meth. c. 5. Idcirco praelibandum est Medium dari quintuplex: Primum est Medium subjecti, quod est terminus vel res simplex, cui nullum membrorum oppositorum competit, seu quae in neutrum extremorum cadit; indigitatur etiam à Logicis Medium nega-

negationis extremorum. Alterum appellatur Medium participationis extremorum, quod nimirum qualitas obtinet aliquid, & aliquid item de altero suorum extremorum; Vocatur à quibusdam Medium formæ & medium ejusdem generis: quia semper est in eodem predicamento cum suis extremis. Tertium est medium loci seu positionis: ab Arist. 5. Phys. c. 3. dicitur μετὰ ἔξω & definitur in quod res, que secundum naturam continenter moventur, prius provenit quam ad extrema: sit enim omnis motus ex termino à quo per certum medium ad terminum ad quem. Quartum Medium dicitur perfectionis seu proportionis inter excessum & defectum. Quintum denique Medium dicitur affectionis, ut sunt omnia media que vocamus tendentia aut ducentia ad finem, si ve destinata.

In † presentia primū & secundū medium attenditur. Sed & 3. hoc animad vertendum hec tam simplicium quam complexorum terminorum contradictionem posse intelligi.

Verumlibet † medium cum utralibet contradictione sumas; neutrum in neutra admittimus. Neutrum: Non primum: cum nihil sit in hac rerum universitate, quod non cadat in alterutrum membrum entis aut non entis, hominis & non-hominis, lapidis & non-lapidis. Nec secundum: siquidem altera contradictionis pars est simpliciter non-ens; de non-ente autem non datur participatio, cum sit extra genus. Porro in neutra. Non in prima. Quia inter ens & non-ens non datur medium ens. Enti autem, ut inquit Scal. ex. 65. sect. 2. contrarium est non-ens per contradictionem. Et profecto nihil hostile magis enti, quam non-ens. Scalig. exerc. 11. sect. 1. Quod vero idem plurimorum stipendiorum miles. Scaliger alibi: Esse, inquit, in potentia, est medium inter esse ἀπλῶς & non esse ἀπλῶς. Quod item Philosophus 1. Phys. dicit. materia prima est medium inter esse & non esse. Illud sic explicamus: Materia prima est medium inter non esse simpliciter & inter esse in actu formali, seu inter non Ens simpliciter, & Ens simpliciter. Est enim substantia imperfecta, seu est substantia inchoamentum, ut Zabarella loquitur, est ens potentia constitutum, quod suam habet essentiam, non est corporis species, Vide Scal. ex. 290. s. 1. ex. 75. s. 4. Ens, inquit, in potentia non est pure non ens. Iam non esse simpliciter & in actu formali non sunt contradictoria. Beda in axiom. Phil. pag. 111 E materia prima non est medium quoddam inter contradictorie opposita. E. contradictoria est ἀμεσ & . Id quod vel hinc etiā patet: nam ex necessitate
quæ s.

queque res aut ipsa, aut non ipsa. Si enim simul sit ipsa, & non ipsa, tum non esset una ens, id est idipsum quod est, non esset; quod est ἀδύνατον. Neque potest simul neutrum esse, id est, neque ipsa, neque non ipsa, cum inter esse & non esse, inter unum & non unum, non sit medium, quare nec utrumque falsum esse potest. Goclen. in prodr. Lex. Philos. pag. 396. Deinde nec in complexorum terminorum contradictione medium datur. Quia inter affirmationem & negationem non datur medium. Ergo nec inter verum & falsum: siquidem præter verum, non est affirmatio vel negatio. lib. 2. de Interpret. quia verum habet se in propositione, sicut forma. Beda pag. 165. Ad verum & falsum contradictoria esse asserit Scaliger exerc. 307. sect. 9. Quanquam Thomas Aquinas part. 1. q. 17. art. 9. veritatem & falsitatem contrariè opponi statuat. Quorum nos mutuamur conciliationem ex Gregorio de Valent. concedendum, inquit, esse aliquam oppositionem contrariam, que sola ratione distinguatur à contradictoria: possunt enim contraria & contradictoria opposita in eundem conceptum materialiter concurrere. Confer hac de re, Goclen. in contr. Log. pag. 310.

QVÆSTIO III.

An unum sit substantia per se subsistens?

1. Platoniarum † sententiarum personatores, cum numeros rerum facerent principia, eorumque principiorum principium unitatem: eò prolapsi sunt, ut etiam ipsum unum prius esse ipso ente profiterentur, uti testatur Scalig. exerc. 65. sect. 2. Hinc veluti somniabant ideas per se subsistentes præter singularia: ita & ipsum unum substantiam aliquam per se subsistentem esse contendebant. Verfor lib. 10. Metaph. q. 2. p. 177.

2. Quid † tum? Audies argutantes sic: 1. Omne quod est per participationem, reducitur ad aliquid, quod est per essentiam. Sed unum reperitur participatum in multis. Ergo est aliquid unum per essentiam. Ergo est substantia aliqua per se subsistens. 2. Unum prædicatur secundum substantiam, 3. & 4. Metaphyl. Ergo non est actus accidens alteri naturæ. E. est substantia.

Quid

Quid + vero nos? Non hoc loco præmittimus: unum quod est 3.
 principium numeri, diversum esse ab uno, quod sine disjunctione cum ente
 recurrit seu recipitur. Verfor lib. 4. Metaph. pag. 185. de quo
 posteriori quæsitum erat. Dicemus ad rem ipsam. Ut enim poma in Iu-
 dea non poma nascuntur, que contacta in fumum abeunt & vaporem:
 ita argutiola adducta facile dissipantur. Respondemus: Ad 1. Illud
 quod est per essentiam non est ejusdem generis vel speciei cum eo, quod
 est per participationem, ut sibi persuadebant Platonici: sed tale quod
 est per essentiam, est tantum unum primum ens, quod est extra omne
 genus. Falsa igitur hypothesis. Ad 2. Vox substantiæ capitur bifariam:
 primum enim denotat suppositum τὸ δέ τι, sive individuum; secundò
 τὸ τι ἢ ἕν ἢ εἶναι. Hac sumpta significatione libenter annuimus, unum
 quod cum ente recipitur, secundum substantiam prædicari, nec ali-
 quam naturam superadditam illi, de quo prædicatur, significare, quem-
 admodum accidens est natura aliqua præter subjectum. Ceterum pri-
 ore significato accepto ἀπαρδύτως omnino statuitur, quod unum sit
 substantia per se subsistens, idque sic planum facimus: Nullum uni-
 versale ὑπάρξειν seu subsistentiam per se ac separatim habet. Si enim
 hoc: non amplius esset commune multis sed singulare. Atqui unum
 est univèrsale. Quippini? Est enim prædicatum multis commune,
 quantumvis ἀνάλογον. Ergo unam ὑπάρξειν seu subsistentiam per se
 ac separatim non habet: sicuti nec Ens. Nam ens & unum idem ac una
 natura sunt, uti dicebamus. Idem unus homo & ens homo & homo
 ut subtiliter differit Philosophus lib. 4. Met. cap. 2.

QVÆSTIO IV.

An unum sit divisibile quatenus unum?

Omne + unum est indivisibile: ait Aristoteles 10. Metaph. 1.
 Et 3. Phys. t. 68. probaturus numerum deorsum non vergere in infini-
 tum, eò quod ex unitatibus componatur: pro rato acceptat: Unum esse
 indivisibile.

Miraberis + ergo dubio procul, quod idem Philosophus 4.
 Metaph. text. 4. discrimen statuit haut obscurum inter unum pri-
 vatione & negatione partium: quorum hoc dicitur, quod divisio-
 nis tam quoad potentiam quam quoad actum expers est; illud verò
 B quod

quod quidem actu in partes non est divisum: divisionem tamen subire potest. Ex dictorum collatione videtur repugnantia exsistere.

3. Quid ergo dicendum? An Philosophum contradictionis arguamus? Neutiquam. Dicemus hoc: Omne unum est indivisibile (cum reduplicatione) quatenus unum. Beda in axiom. pag. 140. Et hoc: Unum est divisibile. Intellige unum quantitatis. Divisibile vero id, quod continuum: quia partes termino communicatas habet. Et continuum esse divisibile, & quidem in infinitum, multis probatum dat, Pererius lib. 10. Phys. cap. 13. Quin & hoc dicemus: Unum est indivisibile. Intellige unum, quod est numeri principium. Indivisibile vero id sub ratione discreti. Nimirum caret partibus discretis, & positionem non habentibus, in quas dividi possit. Tolemus lib. 3. Phys. c. 8. q. 5.

4. Heic et autem praeliandum nobis erit. Nam Bernhardus Salignacus Burdegalensis lib. 1. Arith. cap. 2. pag. 6. legens vestigia Rami lib. 17. schol. Math. pag. 243. contendit unitatem illam Arithmeticam esse numerum, adeoque indivisibilem, his potiss. armis instructus. 1. Unitas est quantitas Mathematica discreta. At hec est numerus. Ergo & illa, & per consequens divisibilis. 2. Cujus pars aliqua tam tenuis dari nequit, quin tenuior dari queat: illud est divisibile. Atqui unitatis adeo tenuis pars dari nequit, quin detur tenuior. Ergo unitas est divisibilis. 3. Quod aliquo altero majus est: illud magnum sit necesse est, & ex consequenti quantum si ve quantitas. At unitas major est duabus tertiis & tribus quartis. Ergo est magna & quanta. Ergo etiam divisibilis.

5. Respondemus et Ad 1. negando unitatem esse quantitatem discretam. Deducimus enim ad absurdum. Sic argumentor: Omnis quantitas discreta est multitudo. Unitas est quantitas discreta. Ergo unitas est multitudo. Ergo unitas non est unitas. Mira me hercule Metamorphosis. Absurdissima conclusio. Impossibile namque ut unum oppositorum in alterius naturam transmigraret. Ergo ex praemissis una. Non major: quippe quae communi Philosophorum calculo comprobata. Ergo minor absque: quae erat fundamentum Salignaci.

6. Inquis et: Nihil componitur e suo contrario. Multitudo componitur ex unitatibus. Ergo unum non est contrarium multitudinis vera contrarietate. Ex Scaligero exerc. 65. sect. 2. Tu vero distingue

que inter materiale & formale. Unum potest considerari dupliciter. Primo ut habet propriam formam seu rationem distinctam à quacunque alia forma, hoc est, formaliter. Secundo ut potest esse pars alterius & includi in altero, hoc est materialiter. Unum primo modo sumitur contrariè opponitur multitudini. Sic namq; habet rationem formalem seu definitionem differentem à multitudinis. Probo hoc: Ratio formalis unius est esse Ens indivisibile: quod tamdiu teneo, donec contrarium probetur; Multitudinis autem est esse Ens divisibile. Constat autem divisibile & indivisibile opponi. Hactenus igitur unitas & multitudo sunt opposita: Hactenus item locuta est nostra argumentatio. Proinde quod unum materialiter sumtum non opponatur multitudini, ad nos nihil, cum nos de uno formaliter considerato sermonem feramus. Ad 2. distinguendo inter unitatem, quâ talis, & totum: hujus dantur partes, non illius. Totius ergo pars tenuior usque & usque dari potest, at non unius, quâ tale, cum non habeat partes. Ad 3. iterum distinguendo inter unum formaliter consideratum, & unum quatenus totum divisibile denotat (Divisibile, inquam, non indivisum: nam totum indivisum unum est; divisibile vero multum. Arist. lib. 1. Metaph. cap. 3.) Unum priore modo acceptum neque majus neque minus sumit, sed hoc à Toto præstat, quod unius materiale est. Quare totum dicitur esse majus duabus tertis vel tribus quartis non unum. Illud enim; non hoc: est majus qualibet sua parte.

Sic† itaque potioribus ad-versa partis argumentis interentis, 7. confirmatione nostræ supersedemus, præsertim cum contrariorum redargutione contrarie rationes demonstrantur, ut ait Aristot. lib. 1. Eth. Eudem. cap. 3. & lib. 7. Nicom. cap. 2. & lib. 1. Metaph. cap. 11. & libr. 1. de cælo cap. 10. Quocirca concludimus unitatem non esse numerum sed ejus principium & architectam, cum Eucl. 5. Elem. Aristot. lib. 6. Top. cap. 4. & 4. Phys. tex. 105. & 108. & 8. Metaph. 2. & Damasceno cap. 49. Dial. inquitente: $\mu\acute{o}\nu\alpha\iota\ \acute{o}\nu\ \pi\omicron\sigma\acute{o}\tau\eta\varsigma\ \acute{\alpha}\lambda\lambda\ \acute{\alpha}\ \chi\eta\ \pi\omicron\sigma\acute{o}\tau\eta\tau\ \Theta$: nam per unitatem constituitur numerus. Aristot. 3. Phys. text. 68. & 10. Met. 3.

QVÆSTIO V.

An virtus angelica in naturam inducere possit vacuum?

1. Vacuum † est ἐκ τῶν πολλαχῶς λεγομένων, uti videre licet apud Piccolom. de rer. defin. pag. 360. Nos relictis acceptionibus ceteris, accipimus illud pro spatio sive intervallo, in quo nullum omnino est corpus, sive illud sit sensibile, sive insensibile, adeoque ne aër quidem.
2. Tali † vero in Naturæ subfelliis nullum relinqui locum, Naturæ rimatores & miratores dilucidant alias. Nam omne quod est, ab alio suo essendi causam mutuatur, præter unum ac solum necessarium ens (quia à se est) Deum. Scal. ex. 61. sect. 5. Qui causa est sine causa, ens sine ente. Idem exerc. 359. sect. 2. Atqui vacuum à nullo E. non est.
3. An † tamen ei locus aliquis in rerum natura sterni queat, sive id fiat divinâ, sive angelica virtute, idem disceptare consueverunt. Nobis priori quæstionis membro nunc seposito, posterius considerare placet.
4. Quod † igitur Angeli in pulcherrimum Naturæ Theatrum, monstrum illud, vacuum puta, non possint invehere, asserit Colleg. Conimbr. lib. 4. Phys. c. 9. q. 3. cuius sententiam approbantes ita confirmamus: Excedit Angelicam potestatem Naturæ ordinem invertere. Vnaquæque enim res non aliter agit, quam eo modo, quo potest convenienter ei ordini, quem Deus in universo esse voluit. Thom. Aquin. in quæst. 16. de Malo, quæ est de Dæmonibus, artic. 9. Atqui in Natura theatrum invehere vacuum, est contra ordinem cursumque totius naturæ corporeæ. Deus enim cum sit omnia & præter omnia sui ipse plenus, non vult dari in suis operibus vacuum, quia in se nullum habet: ipse enim verum est ens, vacuum autem non ens: ut colligimus ex Scal. ex. 5. sect. 1. Ergo superat potestatem angelicam producere vacuum II. In Natura scenam producere vacuum, est miraculum efficere. At miraculum propria virtute solus Deus edit, non angeli. Ergo nec vacuum producere possunt. Adde, si angeli vacuum efficere possent, illud naturaliter dari posset; id quod communi Philosophorum sententiæ refragatur. Caterum

Ceterum † reperiuntur qui circa hanc questionem emunctius 7.
philosophari se autument, si pro duplici ipsius sensu, quem ponunt, dis-
tinctè ad illam respondeant. Primò sic eam intelligunt, ut queratur:
An virtus Angelica resistentiâ illâ, quâ verbi gratia, Aer vacuo re-
sistit, potentior sit, ita, ut eam præcise, quantum ex se est, non habi-
ta ratione aliarum circumstantiarum, superare valeat. & sic vacuum
efficere. Deinde in hunc modum questionem informant: Num ha-
bito etiam respectu decreti, quo Deus constituit sibi soli reservare jus
& facultatem immutandi naturæ cursum & ordinem hujus universi-
tatis, sit potestatis Angelicæ, producere vacuum.

Qua † discriminatione factâ secundum priorem sensum affir- 6.
mantem questionis partem amplexantur existimantes resistentiam il-
lam, quâ Aer vacuo resistit, ab Angelica virtute superari posse; secun-
dum posteriorem verò: negativam. Quorum mentem, ne tibi plenius
dicam, videris Colleg. Conimbr. loco subantea citato.

Quibus † etiam calculum suum addere videtur Fr. Suarez di- 7.
sp. 35. lect. 6. quando inquit: Angelus non potest facere, ut detur
vacuum, quia licet possit removere unum corpus à suo loco, non potest
tamen simul impedire, ne aliud illi succedat, non ex defectu intrinse-
cæ virtutis absolutè consideratæ, sed quia non potest subesse legibus
Creatoris.

Quæ † quidem sententia fortassis commodior atq; utilior est ad 8.
occultarum rerum adipiscendam cognitionem, quam tubos aquarum
eductores pingere: quorum naturam nemo non è populo notam habet,
ut loquitur Scal. exerc. 5. lect. 1. Veruntamen quid juvat nodum
in scirpo querere? Etenim resistentia, qua res per se vacuo repugnant,
non cadit sub aliquam mensuram certam, ita ut à majori virtute fini-
ta vinci queat; sed est ejusmodi, ut à virtute quidem infinita superari
possit: non tamen ab ulla minori. Id quod in multis aliis cernere li-
cet, ut in resistentia, qua cælum repugnat divisioni; & in vacuo ignis
ita exiguus, ut in partes, qua maneat, secari nequeat. Quemadmo-
dum igitur partes cœli & illius minimi ignis ita sibi invicem adhere-
rescunt, ut nulla vi finita divelli possint: ita existimandum est adglus-
tinari partes universi tanto nexu ut inter se vacuum non admittant.
DD. Conimbr. loco dicto artic. 2. Et hoc vel ideo imprimis, quia
nullum est genus rerum quod aut a vulsum à cæteris per se ipsum con-
sistere, aut quo cætera, si careant, vim suam atq; aternitatem conser-
vare

vare possint, ut ait Crassus apud M. Tullium 3. de Oratore. Ne ergo suavissima & valde necessaria ista rerum coherentia interturbetur, Natura summo conatu prohibet, etiam nonnunquam de ingenio suo nonnihil remittens, gravibus saepe sursum ascendentibus, levibus deorsum inclinantibus, & ita elementis extra suum ubi spatium gaudentibus, ne gravitate universi jactura spatium illud à teterrimo hoste occugetur. Scalig, exerc. II. sect. I.

QVÆSTIO VI.

An corpus moveri possit in vacuo?

1. *Affertum † hoc est à D.D. Conimbr. libr. 4. Phys. cap. 9. quæst. 4. Quid enim, inquiunt, impediatur Angelum, quo minus in vacuo jaculum intorquerre possit? Quid ignem, (si tota sublunaris mundi plaga vacua esset, & in ejus medio ignis à Deo crearetur & conservaretur) quo minus in naturalem suum locum per inane ascenderet incitatus tum à levitate sibi ingenta, tum vel maxime à communi inclinatione jungendi se corporibus cœlestibus, unde conservatrix vis in inferiorem mundum derivatur?*
2. *Verum † non videntur satisfacere tum rationi tum Aristoteli, quem veritatis principem vocat Scaliger. Annon enim omne mobile naturaliter movetur ad suum spatium? Scal. ex. 9. Qui motus aut est à centro, aut ad centrum, aut circa centrum. Idem de causis Lat. ling. c. 73. Ast in vacuo, utpote uniformi, & undiquaque sibi simili nihil ita moveri potest, cum nec sursum nec deorsum, nec ad dextram, nec ad sinistram, nec antrosum, nec retrorsum moveatur. Arist. 4. Phys. cap. 8. text. 69. Adhæc omnis motus est continuus, ut Aristoteles ait, 3. Phys. text. 1. & multis verbis ostendit in 6. lib. Phys. quare & divisibilis, & proinde successive fit & in tempore, tum etiam quia si motus est actus entis in potentia, prout in potentia, necesse est quod movetur, moveri successive atque in tempore. Pererius lib. II. Phys. cap. 10. Ast in vacuo non posset fieri motus in tempore, uti confirmat Aristot. 4. Phys. Consideremus insuper, num superficies corporis continentis in vacuo esse possit? Nulla profecto, cum tamen ea necessario ad motum localem requiratur, unde etiam locus per illam definitur.*

definitur. Addimus: Si motus localis fieret in vacuo, fieret ille vel in tempore vel in instanti. At nemo nostrum asseverabit motum fieri in instanti, cum motus in tempore fiat successive, ut antea dictum, quippe qui divisibilis: Instans autem inem indivisibile. Scal. exerc. 299. s. 2. Successio autem motus proveniat ex resistantia, qualis in vacuo non est.

Sentiamus † ergo cum sapientibus sapienter, ut monet nos Iulius 3.
Scaliger exerc. 3.

QVÆSTIO VII. Mors quid sit?

Mors † quasi saxum Tantalò semper impendet, Cic. de fin. 1.
omnibus à Natura proposita Philip. 4. non modo nobis sustinenda, sed
vel in primis præponderanda: namq; hæc

————— sola fatetur

Quantula sint hominum corpuscula, Iuvenal. Satyr. 10.

Hinc Platonis sententia est, omnem sapientum vitam meditationem esse mortis: debemus † nos igitur præmeditari, quod aliquando futuri sumus: † quod velimus nolimus, abesse longius non potest, inquit Hieron. in Epist. ad Heliod.

Extrahamus † ergo † nos in nam illam, ut vocat Poeta, in puteo 2.
corporum nostrorum demersam situlâ mentis nostræ, † quid Mors sit indagemus. Hoc vero non melius facturî sumus, quam si vitæ causam sistamus Contrariorum enim contrarie sunt causæ. Arist. lib. 5. polit. c. 8. At mors vitæ contraria. Quæ etiam causa fuit ut antiqui mortuos pedibus primis efferrent. Plinius lib. 7. natur. hist. cap. 8. Nimirum hominem capite pr. mo in lucem edi experti fuerant Andr. Laurent. lib. 8. Anal. quæst. 19. Sicut ergo vitæ causa est calor: ita mortis causa est innati caloris defectus seu frigus.

Vnde † definitio talis: Mors est defectus vel extinctio caloris nativi. Galenus 2. de temper. Vel: privatio vitæ disjunctio animæ à corpore: quam à sapientibus auditione accepisse se dicit Scaliger ex. 307. sect. 33. Quæ cum incidit illa Platonis in Gorgia: Mors est solutio animæ † corporis. Et Ciceronis 1. Tuscul. Mors est decessus animæ à corpore. Vtram istarum definitionum malueris, elige, vel certe hanc: Mors est omnium animæ functionum cessatio propter compositi dissolutionem. Scal. exerc. 307.

Copia

4. Copiosiore[m] + descriptionem si expetis, en accipe hanc Secundi Philosophi, qui cum ab Adriano Imperatore interrogaretur, quid esset mors? Respondit: Dissolutio corporum, divitum pavor, pauperum desiderium, inevitabilis eventus, incerta peregrinatio, latro hominis, somni pater, fuga vite, vivorum discessio, resolutio omnium. Laert.
5. Dubitas nunc fortè an Mors sit malum? Ita quidem videtur. Aristoteles certè lib. 3. Eth. cap. 6. Mors, inquit, maximè omnium rerum est horribilis. Quod etiam inculcat lib. 2. Rhetor. Timec enim homo malum, nempe dissolutionem. Quia omnia esse appetunt. Aut forte aliquid appetet exuere hominis formam nobilissimam, ut fœtulentici cadaveris formam induat? Nugæ sunt hæc, inscitie soboles, alumne pertinaciæ, atque supinitatis. Scal. exerc. 17. Nam esse aliarum esse ab hoc esse, adeo nescimus: ut quotidianis vel suspicionibus, vel persuasionibus res etiamnum sit controversa: sola fide res agatur, Scal. exerc. 307. lect. 33.
6. Annon igitur malum illud à finibus nostris arceri potest? quaerat aliquis. Respondet Seneca de remed. fortuit. Morieris: stultum est timere, quod vitare non possis. Morieris: vita nostra peregrinatio est, cum diu ambulaveris, domum redeundum est. Morieris: Hac condit. one intra vi, ut exirem.
7. Alchimiæ † quidem artis Professores adfirmant, per aurum liquatum & aptum habileq, ad potandum: ac per eam, quam quintam substantiam vocant, posse arceri senectutem.
8. Medici † itidem præstantissima sua arte mirum quantum prestare valeant. Quorum aliquibus non difficile videri possit, excogitare remedia, quibus humidum innatum & naturalis calor, quæ vitæ fundamenta sunt, conservetur; quemadmodum & contra venena lethifera tot amuleta inventa fuere. Nam, inquam, si demortua corpora, quæ facile excrescunt, & in putredinem abeunt, aromatatum condimentis quàm diutissimè integra servantur, cur non etiam viventiæ, artis naturæq, remediis ab interitu defendi possint?
9. Verum † enim vero, quicquid tandem dicatur, bona quidem dicta vel etiam usu medicamentorum vita nonnihil prolongari potest; at nulla cura humana artisve beneficio si ve homo si ve aliud vivens à necessitate moriendi in perpetuum vindicari potest. Coll. Conimbr lib. 2. de gener. & corr. c. 10. q. 1. art. 3. Adeo verum est illud Horatii Oda 28. lib. 1.

O. nne,

Omnes una manet nox:

Et calcanda semel via lechi.

Quod cum certissimum sit, nunquam non cogitemus illud Senecæ lib. 3. epist. 261. Incertum est, quo loco mors te expectat; tu verò eam in omni loco expecta.

QVÆSTIO VIII.

An virtus moralis sit posita in medio?

In † questione superiori secunda quintuplex annotavimus medium, & sic etiam medium perfectionis seu proportionis inter excessum & defectum. Quod an virtutis formam constituat, spinosas apud quosdã reperias disceptationes. Nam alii in actione laudabili; alii in electione animi; alii in proportionem medii eam collocare videntur.

Sed † recisã omni contentione, tenendum est in medio virtutem consistere, in medio, inquam, rationis quam dirigit, in medio affectionis, quam supprimit, in medio vitiositatis, quam tollit & extinguit. Casus in spec. mor. lib. 2. cap. 6. Neque verò solum est in medio; sed ipsum etiam est medium, medium, inquam, non dicitur, sed est, sed tale, quod crebris actionibus sit comparatum. In medio est, ut respicit objecta; medium verò est ut respicit extrema. Vnde Horat. lib. 1. epist. Virtus est medium vitiorum utrinque reductum.

Quam † assertionem ita corroboramus. I. A minori: Omnes artes medium seu scopum intuentur. Nam v. g. in arte pictoria summa laus est, quando proportio lineamentorum observatur, ut nihil supersit, nihil desit. Ergo multo magis virtus, quæ est pictura animi, proportionem actionum observat. Virtus enim omni arte exquisitior & melior, quemadmodum & natura. Aristot. 2. Eth. cap. 6. II. A causa virtutis: Virtus enim constat ex actione. At omnis actio est quiddam continuum: siquidem adjunctum habet tempus. At tempus continuum est divisibile. Quatenus ergo est in tempore, eatenus etiam divisionem admittit. Eustrat. 2. Ethic. cap. 6. In omni autem divisibili plus & minus locum habet: in quibus optimum est medium obtinere. Arist. 2. Eudem. 3. III. A generali virtutum officio: Illæ enim ad integritatem pristinam nos conformare debent, & affectus temperare.

C

Exinde

Exinde virtutes, affectus temperatos recta ratione appellat, Scalig. exerc. 339. sect. 1. Atqui in his excessus & defectus reperiuntur, Aristot. 2. Ethic. cap. 9. I V. A testimonio Pythagoreorum, qui malum infinitum sed unum bonum quasi centrum posuerunt, à quo ut facile est discedere, quia multis modis peccatur: ita admodum difficile est idem attingere, quia virtus in punctum quasi contrahitur: ut ergo scientis est in venire centrum, ita sapientis est tenere medium. Calus loco citato.

4. Caterum † Ludovicus Vives lib. de causis corrupt. art. dicit Aristotelem merito esse reprehensum à Laurentio Valla propterea quod virtutem statuerit esse positam inter duo extrema, ita ut cum utroque extremo pugnet.

5. Sed † argumenta, quæ addit Ludov. Vives tam sunt levia, ut dubitare quis possit jocundè, an seriò tantus autor hanc controversiam Aristoteli moverit.

6. Quocirca † nos videamus potius ea, quæ speciosè nobis objici possunt: non enim usq. adeo exactè mediocritas illa in unaquaq. virtute perspicitur: quod inductione exemplorum probari solet. I. Iustitia non in medio duorum vitiorum est collocata: sed soli opponitur iniustitia. II. Iræ Dei, turpitudinem, dedecus, infamiam metuere, virtutis est sed virtutis, cui defectus quidem dari potest, sed excessus assignari nequit. Sic in dilectione seu amore Dei deficere possumus, excedere nunquam. Idem accidit in veracitate, cui in defectu mendacium adversatur; in excessu vitium occurrit omnino nullum. III. Virginitas non est moderatio sed evulsio concupiscentiæ. E. non est μεσότης. IV. Magnanimitas non ad mediocres sed ad maximos honores & Magnificentia non ad mediocres sed magnas expensas tendit. E. non sunt μεσότητες. V. Virtus Heroica, culmen & fastigium moralium virtutum non observat mediocritatē, cum homines supra humanā conditionem elevet.

7. Pro † dilutione exemplorum horum sequentia notanda censimus.

1. Virtus in medio est: vel quoad essentiam, quia est habitus inter duo vitia contraria; vel quoad objectam, quia id in quod tendit rationi consentaneum est. Coll. Conimbr. disput. Ethic. 7. quæst. 2.

2. Excessus & defectus colligi debent secundum gradus. Nam fieri potest, ut vitium quod unum est, varium habeat respectum, licet et unum tantummodo esse videatur: & sic, ut idem vitium in alio gradu excedat, alio deficiat. Vitium enim interdum appellatione unum est, sed actione

actione & modo omnino diversum. 3. Cum omnis virtus moralis sit collocata in medio, non similiter cunctis ejus partibus medium respondet: virtus enim potest in medio esse posita, vel considerando latitudinem perturbationis; vel inspicendo duo extrema vitia; vel perpendendo circumstantias; vel considerando consimilitudinem rationum. Piccol. grad. 4. Phil. mor. cap. 6. Neque enim medium virtutis consistit in quodam indivisibili, ut puncto: est namque medii quaedam latitudo, intra quam continentur sese bene agere dicuntur. Gocl. in Eth. quaest. 64. 4. Non est de essentia virtutis ut constet excessu & defectu: nec ob id dicitur mediocritas sive medium, quod necessario ponatur inter excessum & defectum, sed virtus habet formam suam in mediocritate, quam ab illis vitiis utrinque excedentibus non habet: sequeretur enim sic, essentiam virtutis esse à vitiis, quod absurdum.

Hicce † praemissis respondemus Ad primum: 1. Vitium est appellatione unum, sed actione & modo omnino diversum. 2. Imò datur defectus iustitiae, ejusdemque excessus in agente, quia vitiosus est, ut defraudatio vel impunitas & rigiditas. 3. Iustitia in medio est posita quia est moderatio propria perturbationis. 4. Iustitia in medio est constituta, non quoad essentiam, sed quoad objectum, ut statuit DD. Cocinbr. Ad secundum: 1. Iram Dei, ignominiam, &c. metuere, non est ipsa virtus, sed actio virtutis. 2. Excessus non est virtutis excessus sed vitii, proindeque non in virtute sed circa eandem patrat. Quamvis igitur in diligendo Deum non possimus excedere modum, in quantum actio ista ex virtute promanat; tamen circa dilectionem modus excedi potest. 2. Et certe dilectio media est inter excessum, qui superstitio; & defectum, qui impietas vocatur. De veracitate idem ferme judicandum, modo addatur discrimen inter veritatem & veracitatem. Ad tertium: 1. Homonymia est in voce Evulsionis, quae intelligitur vel de radicali ablatione affectus, vel de pravorum motuum inhibitione. 2. Si non est μετρίτης: μεσότης idem est. Ad quartum: Magnanimitas & Magnificentia versantur in magnis ratione objecti; At non ratione circumstantiarum. Ad quintum: 1. Alia est elevatio supra humanam naturam: alia extra humanam naturam: haec contraria est mediocritati; non illa. 2. In affectibus datur mediocritas. Sed & Heroica est circa affectus. Ergo quoniam excellentior est in illis, excellens quoque ejus erit mediocritas. 3. Referatur huc notatio nostra generalis quarta.

QVÆSTIO IX.

An virtus moralis sit in appetitu sensuum?

1. Haut† jam amplius in campis spatiamur Elysiis, ubi vel non sentientibus nect̄ar in guttur instilletur, & habitus virtutum infundantur: sed ex actionum crebritate, aut ex paucis bene validis creantur.
2. Scalig. ex. 307. sect. 4. Quodnam † verò habituum istorum receptaculum sit, scire modo anhelas! Sed sciendum ante, virtutes duplicis esse generis, intellectuales & morales, utraq; suarum certarum esse sedum. De intellectualibus non videtur pragnans oboriri posse dubitatio, quin illæ in intellectu consideant. Verum† quænam moralium sedes sit controversum valde. Scotus sent. 3. d. 33. collocavit eas in mente pariter & voluntate. Alii nonnulli voluntatem iis assignant. Piccolomineus denique Philosophus non ultimi commatis asseveranter statuit virtutes morales consistere in appetitu sensitivo: grad. 4. Phil. mor. cap. 7. & seqq. Hujus† nos sententia suffragamur, quia ratio suffragatur. 1. Forma sine materia esse nequit. Scal. exerc. 307. sect. 27. Ergo ubi materia virtutis, ibi & forma: ubi forma, ibi ipsa virtus. At materia virtutis est in appetitu sensitivo. Sed quæ virtutis materia? Non dicemus de perturbationibus aut affectibus, cum sint objectum, & illud tantum particulare. Piccol grad. 2. Phil. mor. Dicimus esse aliquid in actione, quod à mente agente excitatur & excititur, ut tandem in habitum convertatur. At hoc sine dubio est in appetitu, utpote cui ob id duce Delio opus est. Aggere sublato, quod inquit Virgil. 2. Æneid.

*rapidus montano flumine torrens
 Sternit agros, sternit sata lata, boumq; labores,
 Præcipientesq; trahit sylvas, camposq; per omnes
 Cum stabulis armenta rapit.*

*Illud igitur quod subst̄actioni in appetitu ita disponitur, aureo
 Palladis freno ita agitatur & compescitur, ut tandem vera & severa ad-
 mittat appetitus, exindeq; sibi habitū comparet, qui moralis nuncupa-
 tur. E. virtus moralis ei inest. II. Ad idem subiectum pertinent vir-
 tutes & vitia, ad quod naturales mores, qui sunt v. a. semina & igni-
 culi eorum. At hi ad sentiendi facultatem pertinent. Ergo. III. Idem
 comprobatur*

comprobatur consideratio causæ & rationis, ob quam morali virtute in-
 digemus. Nam si homo esset solus, hoc est, si mens eius esset sejuncta à
 sensibus, non egeret virtute morali, sicut ea non egent intelligentiâ à
 corpore soluta ex sententia Aristotelis: sed quia sumus juncti cum corpo-
 re & cum appetitu sensuum, per quem ad illecebras reddimur proni,
 propterea domari, rectoque habitu conformari in nobis debet pars sen-
 tiens & fera, ne quasi indomitus equus nos ducat præcipites. Inquis: † 5.
 electionem & libertatem inesse voluntati. Ergo & ipsam virtutem.
 Respondeo: Electio nihil aliud est quam consultativa appetitio. ex.
 3. Ethic. cap. 4. Electio igitur est actionis principium, unde est mo-
 tus, sed non cujus causa, electionis vero est appetitus & ratio causa,
 quæ alicujus causa est. Aristot. 6. Eth. c. 2. Unde neq; sine intell. etu &
 cogitatione, neque sine morali habitu electio est. Aristot. ibid. Atq;
 ita cum prudentia jungitur; quod sine prudentia & virtute electio
 recta esse non possit. 6. Ethic. cap. 13. Electio igitur non soli volunta-
 ti ascribenda: Sic nec libertas tantum in voluntate residet, sed & in in-
 tellectu: imo potius in hoc quam in ista. Nam libertas tribuenda po-
 tius facultati formaliter cognoscenti, quam ei quæ formaliter non co-
 gnoscit. Atqui intellectus formaliter cognoscit: at voluntas non,
 sed quatenus intellectum includit. Quare† cum Neotericorum istorum 6.
 dicentium virtutes morales sedere in voluntate, tam infirmo nitatur
 fundamento: ipsorum esca nobis non est vesca, qui no vis istis delitiis
 non sumus assueti.

QVÆSTIO X.

An Princeps præsidio armatus esse debeat?

Tribus † ait Scal. ex. 2 § 6. hominem armavit Natura præsidis. 1.
 Ingenio ad inventionem necessariorum: Sermone ad auxilium:
 Manibus ad perfectiōnem omnium eorum, quæ vel ingenio excogitaf-
 set, vel sermone ab aliis didicisset.

Cum † his nihil jam nobis est commercii. Quis enim adeò Alida 2.
 aut Marsye judicio præditus, qui naturalia isthac Principi denegat?
 cui tamen vel maximè conveniunt, eaq; magis, quo cæteris superior est
 hominibus: ita ut sit instar Herculis Gallici qui & clavam habeat

☉ *catenulas aureas à lingua dependentes: hoc est, qui rerum momentis
urgere, verborum puritate, si opus sit, aures delinire, subditos sopitos
quasi virga Mercurii excitare valeat: cui merito acclamari possit: Tu
Mente vales, juncta est facundis gratia dictis.*

*Cum his, inquam, praesidiis hoc loco nihil rei nobis est; sed praesi-
dium propriè sic dictum, satellitium, & id genus munimenta alia, si
nescius es, intelligimus.*

3. *De † hujusmodi namque nonnulli persuasum sibi habent: usu ma-
gis, quam sapienti consilio receptum esse, ut adhibeantur, quod eo ipso
metum tacitè quasi indicare videatur Princeps Ludovv. Vives praef.
satell ad Mar. Angl. siquidem inexpugnabile munimentum, amor
civium. Quid pulchrius est, quam vivere optantibus cunctis? quis
huic audeat struere aliquod periculum, sub quo justitia, pax, securi-
tas, dignitas floret? sub quo opulenta civitas, copia bonorum os-
mum abundat? Seneca de clementia ad Neronem. Proinde sa-
pienter dixisse fertur Agasticles, Rex Lacedaemoniorum: posse quem-
vis principem & regem sine satellitio regnare: qui sic subditis impera-
ret, ut filius pater. Plut. in apoph. Nec non Alphonius: qui
cum reprehenderetur ab aulicis suis, quod regiae majestatis oblitus, si-
ne satellitibus & satrapis prodiret in publicum: non opus est, inquie-
bat, ut ipse mulcum sibi timeat, qui neminem habet, quem ita laeserit,
ut aliorum etiam manu sit defendendus. Panorm. lib. 2. de Alphon-
si reb. gestis. Unde Thomas Pontanus non minus scitè quam fre-
quenter illud in ore habebat: amorem quidem inermem incedere; dor-
mire autem loricatedum. Iac. Spieg in secundum Aeneae Sylvii lib.
de reb. gest. Alphonii. Nec inscitè Plato, cum videret Dionysium
Tyrannum corporis sui custodibus septum, quid tantum, inquit, ma-
lum fecisti, ut à multis ita custodiaris?*

4. *Ut † verò enumerata isthaec se habeant: quod tamen Prin-
ceps praesidio armatus esse debeat, tam facile probatum est, quam vulpes,
ut ait Comicus, comest pyrum. Id enim merito & utiliter adhibet. 1.
Ad regimen. Amplum est & illustre munus, Princeps quod sustinet.
Divinitas est haec dignitas, ut rectè dicebat L. Lips. in praef. Polit. in-
primis si salubriter atque ex usu publico administratur. Difficile ta-
men interim & valde arduum. Varia subditorum capita sunt, quae se-
pe non sine potentia & vi sub unum commune quoddam obedientiae jugum
possunt reduci. Quod si solvatur, difficilius regentur, quam equi sola-
res apud Ovid. lib. 2. Metam. qui*

Expa-

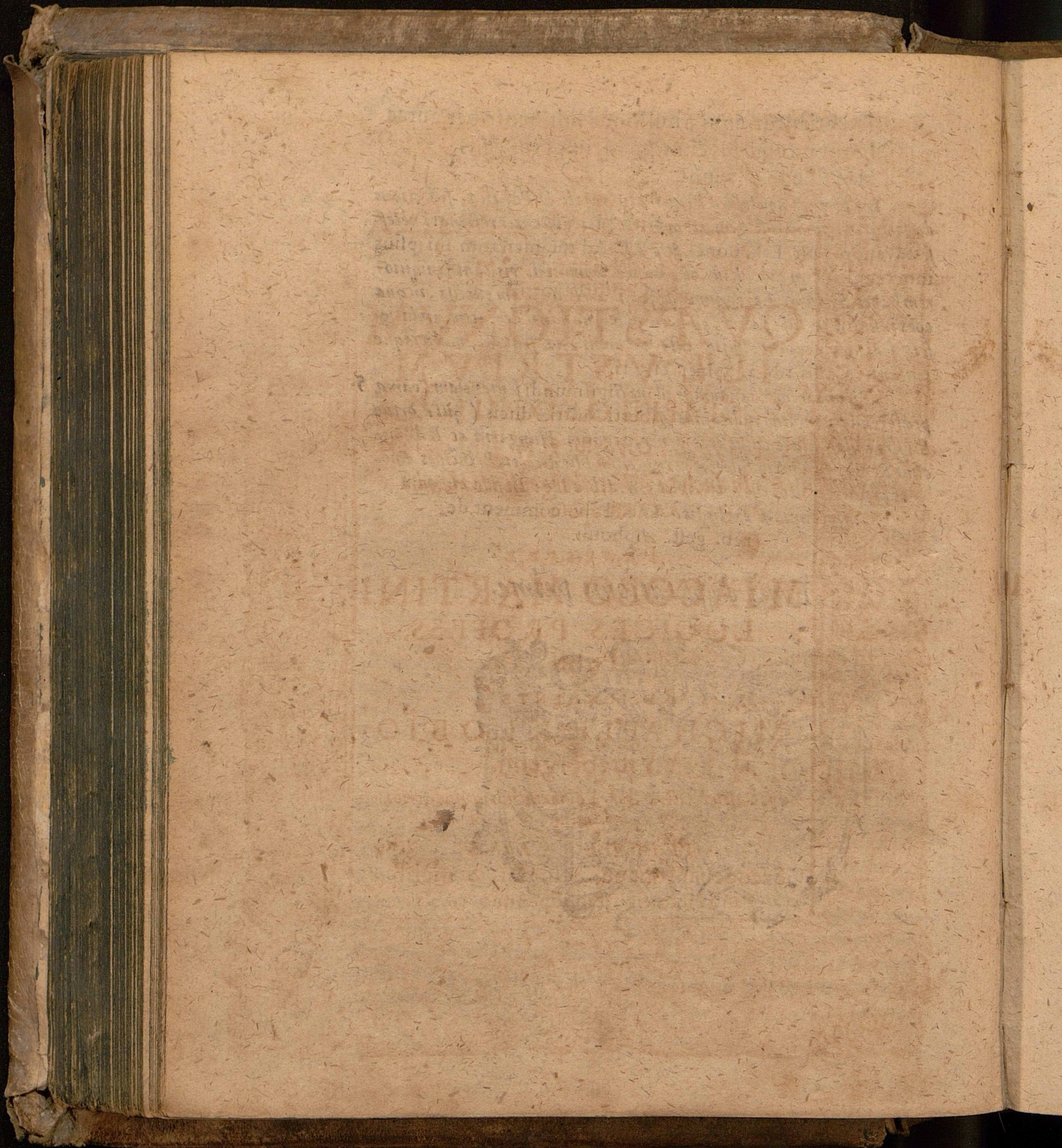
Expatiantur equi, nulloque inhibente per auras
Ignotæ regionis eunt, quâq; impetus egit,
Hæc sine lege ruunt.

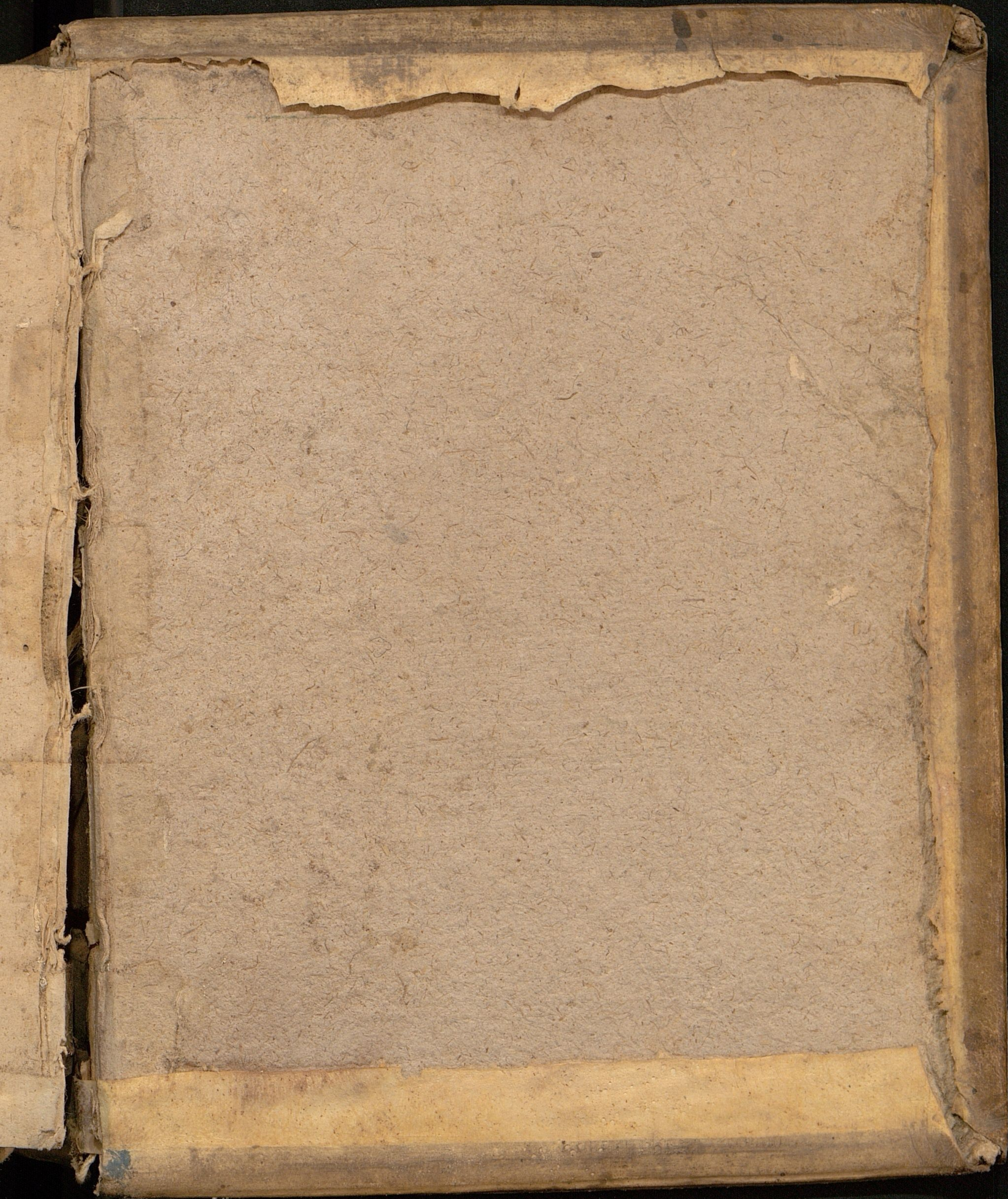
*Ea propter non solum Principatu regali & Politico, sed etiam
despotico in improbos Regem uti oportet, quos violenter refrenari neces-
se Savanor. Epit. Eth. concl. 30. II. Ad tutamen tum sui ipsius
tum regni. Nam quò aliùs oceano sese commisit navis, tantò iniquio-
rem habet Æolum. Et regnum est quasi turris quedam excelsa, in qua
opes infinitæ reclusæ jacent, ad hanc expugnandam certatim ambuio-
si & seditiosi veniunt: hujus custodem omni arte, fraude, malitiaque
tentant. Casus lib. 3. Sphær. civ. 11.*

*Quamobrem & laudamus illam Sigismundi sententiam, eamq; 5.
præferendam omnino judicamus Alberti Austriae ducis (qui mortuo
Sigismundo Cesare cujus erat gener, regnum Hungariae ac Bohemiae
cum Romano Imperio suscepit): cum enim Hic diceret, Principes amo-
re civium cautos esse oportere; respondebat Ille: Et fida custodia
infortunium excludit. Æne. Sylv. comment. de
reb. gest. Alphonfi.*

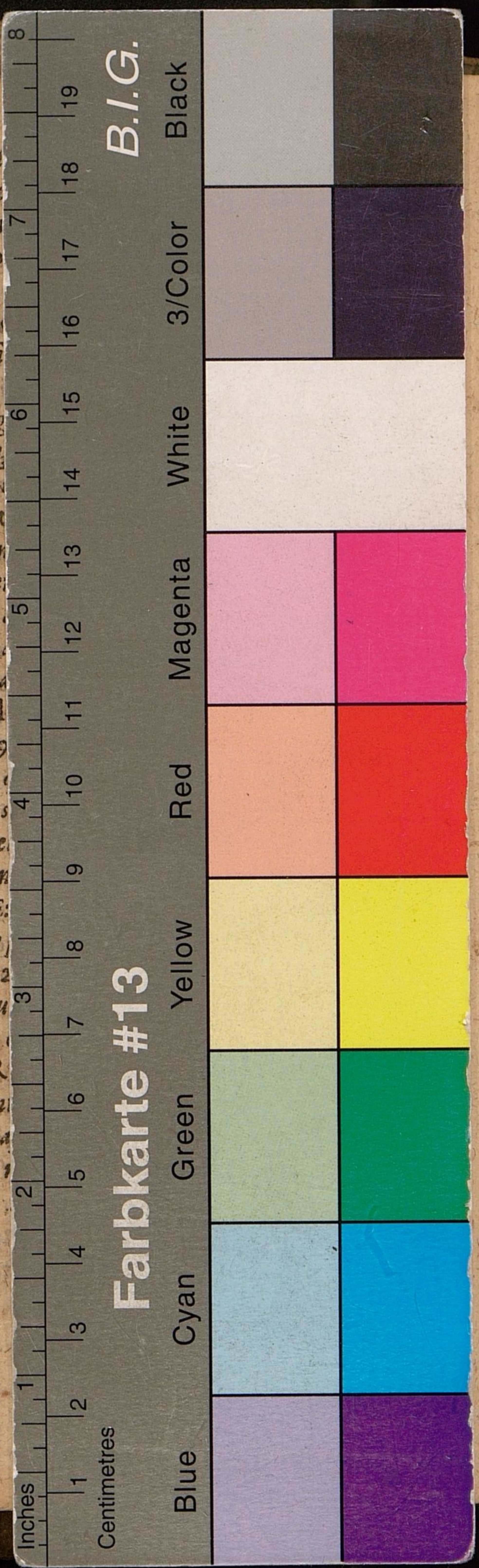
Finis disputationis primæ.

DISPYTATIO I.
Centuriæ tertiæ

**QVÆSTIONVM
ILLVSTRIVM
PHILOSOPHI-
CARVM,**

*In Inclytâ Wittebergensi Academiâ
Proposita:*

PRAESIDE
M. IACOBO MARTINI
LOGICES PROFESS.
Publ.

RESPONDENTE
BVRCHARDO PEINÆO
Alfeldiâ-Saxonè.

Id 12. Sept. horis à 6. matutinis in Auditorio Collegii veteris.
WITTEBERGÆ,
Excusa per Johannem Schmidt, Sumptibus
Pauli Hellvvigii Bibliop. Anno 1607.

